

PROJEKT

„Putování s myslivci“

Autorky projektu: I. Kapková a M. Holíková

OBSAH:

- 1. Úvod**
- 2. Charakteristika projektu**
- 3. Hlavní cíle**
- 4. Výstupy projektu**
- 5. Vzdělávací nabídka**
- 6. Motivační texty**
- 7. Přílohy**
- 8. Myšlenková mapa**
- 9. Vyhodnocení projektu**
- 10. Použitá literatura**

1. Úvod

Naše mateřská škola je umístěna stranou silničního ruchu, uprostřed bývalé zahrady váženého občana a cestovatele, MUDr. Kučery, který za svých cest přivážel vzácné druhy dřevin a zde je vysazoval. Část z jeho pozemku zabírá v současné době mateřská škola, kterou svépomocí postavili občané Zbraslavic.

Původně vybudovaná školka měla rovnou střechu a tři oddělení s hospodářským pavilonem. Nyní, po rekonstrukci, je střecha sedlová a oddělení dvě po 25 dětech a jedno menší pro 10 dětí.

Dříve jsme my, učitelky mateřské školy, pracovaly podle závazných, předem daných neměnných pravidel, bez možnosti sebevyjádření. Doba se však změnila a my máme příležitost pracovat podle svých představ, volněji, zapojit svou fantazii a tvořivost a dětem tak ukázat svět kolem nás přirozenou formou - prožíváním každého dne se vším, co k tomu patří.

Děti mají nyní možnost vyzkoušet si mnoho věcí v reálném životě, mají příležitost získat spoustu dovedností a přitom si utvářet vlastní postoje a názory, které mohou prosazovat, obhajovat a přemýšlet o nich.

2. Charakteristika projektu

Naše mateřská škola pracuje podle RVP PV, na jehož základě jsme si vypracovaly ŠVP pod názvem „**Kamarád a já**“.

Již z názvu je patrné, že podporujeme sociální chování, a to na všech dostupných úrovních. A protože si plně uvědomujeme, že člověk je součástí společnosti, ale také přírody kolem nás, hledaly jsme možnosti, jak dětem život v přírodě nejlépe přiblížit, a tak je dovést k tomuto poznání. Okolní prostředí, které je plné smíšených lesů a luk s mnoha různorodými živočichy, vodními plochami menších i větších rybníků a potoků nám poskytuje ideální podmínky pro náš záměr. Život kolem nich nám nesmí být utajený. A kdo by věděl o přírodě více, než člověk, který má přírodu nejen jako zálibu, ale hlavně jako „srdeční záležitost“ a poslání? Tak jsme poprosily hospodáře zdejší organizace Českého mysliveckého spolku o spolupráci, nastínily jsme naše záměry, oni přednesli své požadavky a projekt byl na světě!

I když spolupráce s ČMS přetrvává po celý školní rok, stěžejním obdobím pro náš projekt jsou dva podzimní měsíce. Projekt je určen pro děti pěti až šestileté.

3. Hlavní cíle

- ❑ uvědomit si důležitosti přírody pro život člověka a člověka pro existenci přírody
- ❑ upevňovat si nezbytné vztahy mezi živou a neživou přírodou, vytvářet si vztah k přírodnímu bohatství, hodnotám, kterých si ne vždy a ne všichni lidé dostatečně váží

- ❑ učit se jednat s dospělými i kamarády, naslouchat
- ❑ komunikovat s dospělou osobou (s mužem-myslivcem)
- ❑ všímat si věcí krásných, tedy esteticky hodnotných, ale i divokých skládek, nesprávného přístupu lidí ke zvěři, a lidí, kteří se ochraně přírody věnují
- ❑ poznávat život se všemi jeho zákonitostmi.

4. Výstupy projektu (co je naším záměrem)

- ❑ rozvoj sociálního chování, rozvoj osobnosti dítěte
- ❑ rozvoj samostatnosti, sebedůvěry
- ❑ prožití skutečných příběhů, situací, vedoucích k radosti a potěšení
- ❑ aktivní vytváření hmatatelných hodnot
- ❑ podpora estetického cítění dětí
- ❑ vytváření nových dovedností a schopností
- ❑ možnost vzniku nových vztahů, přátelství a možnost nové formy komunikace s osobou – mužem-myslivcem
- ❑ utváření kladného vztahu k přírodě, domovu a místům, kde je nám dobře
- ❑ schopnost, učit se přirozenou cestou, vést děti k úctě k životu ve všech jeho formách, k lidem, zvířatům...

5. Vzdělávací nabídka

★ Poznávací činnosti

- ❑ seznamování dětí s živou a neživou přírodou
 - vycházka s dětmi do lesa, pozorování přírody, stromů, plodů, listů, jehliček; vyprávění si o přírodě; jak se v lese chováme
- ❑ poznávání a pojmenování některých volně žijících zvířat (lesní – zajíc, liška, srna, jelen, daněk, prase divoké, jezevec, veverka; polní - myš, křeček, sysel, ježek)
 - návštěva obory pro černou zvěř, pozorování jak se mění z mláděte, které má pružné zbarvení na dospělé štetinaté divoké prase
 - práce s obrázky, vyhledávání v encyklopediích
 - dramatizace pohádky Jak zvířátka pomohla skřítkovi Podzimáčkovi
 - didaktické hry: Najdi, kdo tam nepatří (vyhledávání zvířátek, která nepatří do lesa), Smíchejte se, rozdělte se (děti jsou ve skupinách - různá lesní a polní zvířátka – také

se podle toho pohybují, např. liška našlapuje potichu a po špičkách – smíchají se různými pohyby, rozdělí se do svých doupátek, např. liška doupě – strachový pytel; obměna – lesní zvířátka a ptáci)

- seznamování dětí se zvířaty pernatou (vodní – kachna divoká; polní – bažant, koroptev, vrána, havran; lesní – sojka; dravci – poštolka, káně; ptactvo)

- vycházka k rybníku, pozorování kachny divoké a labutí rodinky, krmení, všímání si, že ptactvo nemá srst, ale peří, křídla – létá, zobák – čím se živí

- návštěva bažantnice společně s myslivci, vyprávění o tom, jak se starají o bažanty a kachny

- hádanka: Ve které pohádce byla sojka? Jak se tam chovala? (Krakonoš)

- poznávání ptactva (přezimující – sýkorka, vrabec, pěnkava; stěhovaví – vlaštovka, čáp, husa divoká)

- pozorování ptáčků u krmítek

- poznávání některých druhů listnatých a jehličnatých stromů, určování charakteristických znaků (jehličnatý - listnatý; jehličí - listí; opadavé stromy - neopadavé)

- na procházce přírodou vyhledávat, pozorovat rozdíly a typické znaky, pojmenovávat

- při procházkách v lese si nasbíráme větvičky, různé plody, kůru a mech

- přiřazování listů, plodů; jehličí, šišek k druhu stromu

pohybové činnosti:

- DUB - jeho listí má obloučkové kraje, jeho plod je žalud - pro lepší zapamatování spojíme pohyb - dupání, ruce v bok a říkadlo: DUPY, DUP, JÁ JSEM DUB

- JAVOR - listí javoru má ostré, špičaté okraje, plody jsou vrtulky - pro lepší zapamatování spojíme pohyb - chůze na špičkách, píchání prsty do stran a říkadlo: ZA HORY, ZA DOLY, TAM ROSTOU JAVORY

- LÍPA - listí lípy má srdíčkový tvar, její plody jsou malé kuličky (když lípa kvete, její plody se trhají na čaj - velmi zdravé) - pro lepší zapamatování spojíme pohyb - drobná chůze, ruce spojíme nad hlavou ve tvaru srdce a říkadlo: PIPI, PIPI, MY JSME LÍPY

- u jehličnatých stromů si zahrajeme na stromové skřítky, kterým někdo pomíchal šišky, např. skřítek Borováček, Modřínek apod.

- děti jsou rozdělené do skupin podle druhu stromu, každá skupina má za úkol složit rozstříhaný list svého stromu

- poznávání některých keřů (šípek, trnka, bezinky, borůvčí, maliní), jejich plodů, význam pro člověka, (sušení na čaje – vitamíny)

- při vycházkách si nasbíráme plody keřů, v MŠ si děti mohou navlékat korále, usušit šípek a borůvčí a uvařit si čaj

- hádání - Ve které pohádce vařili šípkový čaj? (Křemílek a Vochomůrka)

- poznávání významu plodů pro zvěř (potrava na zimu)

- sběr žaludů a kaštanů pro zvířátka na zim

- seznamování dětí s přírodou pomocí smyslů (hmat, čich, chuť, sluch)

- didaktické hry

HMATOVÉ: děti podle hmatu poznávají co je hladké, hrubé, oblé, ostré

- „najdi v košíčku pod šátkem...” (hladké – kaštan, hrubé – šiška...)

- ruce za zády – „poznej podle hmatu, co jsi dostal” – tuto hru lze zařazovat při přechodech, například když čekáme na oběd

ČICHOVÉ: LES VONÍ (jehličí, houby, kůra, smůla...) poznávání se zavázanýma očima

CHUŤOVÉ: LES CHUTNÁ ochutnávka se zavázanýma očima (houby, maliny, ostružiny...), pečeme: bublanina s borůvkami, ovocný koktejl...

SLUCHOVÉ: LES ZPÍVÁ - umět citlivě poslouchat les – šumění, praskání větví, šustění deště, zpěv ptáků, jiné zvuky zvířat...

- procvičování pojmů: více – méně, větší – menší, první – poslední, před – za....

- přiřazování různých plodů podle předlohy – ŽALUD, KAŠTAN, ŠIŠKA, BUKVICE...

- Kimovy hry - různé plody si děti musí zapamatovat, učitelka je ukryje šátkem, děti vyjmenují, co si zapamatovaly

- pod šátkem – učitelka schová jeden plod, odkryje šátek, děti hádají, který chybí

- pod šátkem – učitelka pod šátkem vymění dva druhy, odkryje šátek, děti hádají, co se změnilo

- třídění, porovnávání plodů - hrajeme si na veverky, veverky si střádají plody na zimu: který plod je největší, který je nejmenší, který je větší, který menší, který je první, druhý, poslední, předposlední, hned za, hned před... obměna: se zvířátky (zde si mohou děti vybrat vždy jednoho, kdo dostane myslivecký klobouk – stane se myslivcem, a podle toho, které zvířátko právě krmí, ostatní určují pojmy...

- nepřející jezevec veverkám všechny zásoby smíchá – veverky (děti) musí všechny plody přebrat: čeho je víc, čeho méně

- ❑ seznamování s pojmy myslivost, její význam, myslivci, jejich poslání pro přírodu a pro zvěř
 - myslivecké oblečení (uniforma, klobouk), nástroje (zbraň, dalekohled), zařízení (krmelce, zásypy, krmeliště), lovečtí psi

- osobní setkání s myslivci

- ❑ pobyt venku - návštěva krmelců, bažantnice, obory pro černou zvěř

- ❑ seznamování s životním prostředím, s životními podmínkami zvěře – EKOLOGIE

- třídění odpadů - co do přírody nepatří – připravíme si na školní zahradě nepořádek, několik druhů odpadu (papír, plast, plech, sklo, železo) – děti nejprve projdou zahradu, zapamatují si, co najdou, potom si o tom popovídáme, zda viděli všechno, v další části děti odpad seberou a roztřídí, potom ho společně odneseme do popelnic na tříděný odpad

- při návštěvě lesa si budeme všímat všeho, co do lesa nepatří, společně odpad posbíráme do barevných odpadkových pytlů

★ Pohybové činnosti

- ❑ chůze - SRNA – hlava vztyčená, pomalá chůze

ČÁP – rovná záda, vysoko zvedáme nohy - říkanka: Klap, klap, je tu čáp...

MEDVĚD – chůze klátivá – písnička: Starý medvěd vzdychá

JEZEVEC, DIVOČÁK - dupání

- ❑ běh – LIŠKA – po špičkách lehce našlapovat – písnička: Běží liška k Táboru

PTÁCI – dvě skupiny dětí 1. malí ptáci – křídla: ruce na ramena

2. velcí ptáci – ruce upažit, mávat

- na povel běhá jedna nebo druhá skupina nebo obě současně

- poskoky – ZAJÍC – poskoky na bobečku – písnička: Zajíčku, v lesíčku

VEVERKA – poskoky na nohou – písnička: Smály se veverky

- lezení – KACHNA – ve dřepu – kolíbatý pohyb

JEŽEK – po čtyřech – písnička: Leze ježek

- procvičení celého těla, zdravotní cviky, obratnost, orientace v prostoru, dechová cvičení

IMPROVIZACE PODZIMU

- vítr fouká slabě nebo naopak silně – nádech nosem, výdech ústy

- strom stojí rovně – stoj spatný, rovná záda

vítr rozfoukává listy na stromě, které se chvějí – třepetání prsty

vítr fouká silněji – ohýbají se větve – pohyby zápěstí, lokty, ramena

vítr fouká prudce, až se stromy ohýbají – hlava, boky, celé tělo

fujavice, vichřice – vyvrací stromy – výskoky ze dřepu

- PAPIROVÉ LISTY – (pomůcky) děti se rozdělí do skupin, podle druhů

připomeneme si básničky o stromech a také pohyby

- foukání do listů (kdo rozkmitá lístek)

- šustění listí – tření papírových listů – různé zvuky

- udržení listu na hrudi – běh, protipohyb

- pozorování a nápodoba padajícího listu - pomalé klesnutí

k zemi nebo dřep – sed - leh

- papírový list leží na zemi – přeskakování (jako zajíc)

- obíhání po špičkách (jako myška)

- dupání okolo (jako jezevec)

-poskoky okolo (jako veverka)

POHYBOVÉ HRY

NA ZVÍŘÁTKA – cíl: soustředěnost, rychlost, obratnost

- ★ děti se rozdělí do skupin (zajíci, srnky, lišky, divočáci)
- ★ samolepky (obrázky zvířat) přilepíme na hrudník
- ★ židličky srovnáme do kruhu – o jednu méně než je dětí
- ★ děti si sednou a na jedno dítě nevyjde židlička – ten dává pokyny: „VŠECHNY LIŠKY SE VYMĚNÍ.“
- ★ děti na židličkách (jen lišky) se vystřídají, na jednoho zase nevyjde místo, ten dává další pokyn

MEDVĚDÍ SPÁNEK – cíl: odvaha, samostatnost, rozhodnost, orientace v prostoru

- ★ uprostřed místnosti na hromadě listů (papírové listy) spí medvěd
- ★ ostatní děti běhají okolo medvěda, snaží se ho dotknout, strčit, poskakují okolo
- ★ medvěd najednou vyskočí a koho se dotkne – TEN MUSÍ SPLNIT ÚKOL, který si medvěd vymyslí (říci básničku, zazpívat písničku, udělat dřep...)
- ★ místo medvěda může být jezevec

ZAJEČÍ DRÁHA – cíl: obratnost, orientace v prostoru

- ★ dráha pro slalom – vyznačená krep. papírem, uprostřed stromy (např. vyrobené z papíru nebo použití stavebnice)
- ★ zajíc, když se lekne, neběží rovně, ale kličkuje, umí se však vyhnout každé překážce
- ★ děti (zajíci) na určitý signál vyběhnou, proběhnou celou dráhu, nesmí však porazit žádnou překážku

NA CHYTROU LIŠKU – cíl: obratnost, orientace v prostoru, soustředěnost

- ★ překážková dráha: lavička – kláda, provaz – cestička, obruče – kameny, žebřiny – větve, strom, strachový pytel – nora jezevce (uvnitř pytle bude zvoneček, zvířátka musí okolo prolézat velmi opatrně)
- ★ kdo zazvoní, vzbudí jezevce a ten ho potrestá – 5 dřepů – dříve nesmí pokračovat

★ **Výtvarné a pracovní činnosti**

▪ **Podpora dětské tvořivosti a kreativity, rozvíjení dětské fantazie při práci s přírodninami, využití netradičního materiálu**

- mozaika z přírodnin

- les ve školce – příprava přírodního koutku z mechu, větviček, hub...

- výroba zvířátek z plodů – kaštiny, žaludy, šišky

- listy – lepení obrázků – koláž (zvířátka)

- lepení skřítky Podzimáčka z listů (na krabičku)

- **výroba podzimních klobouků** – na miskou z obrácené strany lepíme a tvarujeme noviny máčené ve škrobu, po zaschnutí, vyndáme miskou, klobouk natřeme a ozdobíme přírodninami

- **skupinová práce** – lepení větve (jako strom), listů na větvičky, dolepování plodů, z modelíny a dalších přírodnin výroba zvířátek – každá skupina vyrobí jiný strom (dub, javor, lípa)

- **skupinová práce – Zvířátka a krmelec**

1. skupina pomocí krabic, PET lahví, krep. papíru, zbytků látek a vlny vyrábí různá lesní zvířátka

2. skupina pomocí kartonu a rolí od látek vyrábí krmelec, který po dokončení vyplní senem

▪ **uvolnění zápěstí, příprava na psaní**

- pracovní listy, grafomotorické cviky

▪ **společná práce dětí a myslivce – krmítko pro ptáčky**

★ **Literární činnosti, řeč, komunikace**

- **Pohádky na pokračování:** Křemílek a Vochomůrka

Kaštánek a Žaloudek

- **Dramatizace:** Budka v poli

Jak zvířátka zachránila podzim – aktivní zapojení dětí

- **Návštěva myslivců v MŠ**

- **vyprávění myslivců dětem** (o zvířátkách a přírodě, jak se k ní chovat, jak pomáhat přírodě i zvířátkům) – soustředěný poslech

- **vyprávění dětí myslivcům**

- **Nedokončený příběh** – děti samy vymyslí konec

- **Hra: Co by se stalo, kdyby?** – různé situace

- **Básničky**

- **Výtvarné vyjádření** – kolorovaná kresba – v lese

★ **Hudební činnosti**

- **Písničky:** V lese je krásně, Já do lesa nepojedu, Já jsem malý mysliveček, Zeptejte se, co se v lese

- Hudeb. činnosti: rytmizace - **vytleskávání, hra na tělo** – plody stromů, jména zvířátek

6. Motivační texty – pohádky, příběhy, dramatizace

Společné odpoledne s myslivci spojené s dramatizací pohádky:

JAK SE ZVÍŘÁTKA CHYSTAJÍ NA ZIMU

ZVÍŘÁTKA: KŘEČEK
VEVERKA

MYŠKY
JEŽEK
MRAVENCI
LIŠKA
JEZEVEC

SKŘÍTCI PODZIMÁČCI

VŠICHNI PODZIMÁČCI:

Sluníčko už bude málo hřát,
zvířátka se musí na zimu přichystat.

Stromy, broučci půjdou spát,
všichni, co zde zůstávají,
tak si musí na zimu
hodně jídla nachystat.

Ptáčci, kteří neodletí,
těm pomohou hodné děti.
Dobroty jim nachystají,
do krmítek jim je dají.

PODZIMÁČEK: Křečku, křečku, kampak běžíš?

KŘEČEK: Bude zima, ty to nevíš?
Už to cítím ve všech kostech,
ale já mám po starostech.
V pelíšku mám za chvíli
plný pytel obilí.

PODZIMÁČEK: Veveričko, co to stavíš?

VEVERKA: Bude zima, ty to nevíš?

Ještě trochu oříšků,
pár větviček na stříšku.
Z toho stromu velkou šišku

zanesu si do pelíšku.

PODZIMÁČEK: Myšky, myšky, jak se máte? Kam tak rychle pospícháte?

MYŠKY: Ale támhle do komory,
je tam teplo, jídla hory.
Tam se pěkně pomějeme,
tam tu zimu přežijeme.

PODZIMÁČEK: Ježku, ježku, co to děláš? Proč to suché listí hledáš?

JEŽEK: Stavím domek na zimu,
z listí dělám peřinu.
Zima bude dlouhá, smutná,
příprava je velmi nutná.

PODZIMÁČEK: Kmotříčko, lištičko, zastav se maličko.

LIŠKA: Já na tebe nemám čas,
brzy bude zima, mráz.

PODZIMÁČEK: Pane jezevec, kampak jdete? Vy to všechno unesete?

JEZEVEC: Sbírám mech na pelech
pod javorem v kořenech.

PODZIMÁČEK: Mravenci, mládenci, jak se máte? Kampak tolik pospícháte?

MRAVENCI: My sbíráme jehličí,
ať k nám tolik nefičí.
Až jehličí nasbíráme,
na zimu se uschováme.

Pohádka využitá k motivaci sociálního chování:

JAK ZVÍŘÁTKA POMOHLA SKŘÍTKOVI PODZIMÁČKOVI

TÉMA: UMĚNÍ ODPOUŠTĚT, VZÁJEMNÁ POMOC

POSTAVY: PANÁČEK PODZIMÁČEK (učitelka, loutka), ZVÍŘÁTKA – myška, zajíčci, lišky, vrána... podle situace jiná lesní zvířátka (děti)

POMŮCKY: klobouk pro skřítku Podzimáčka, loutka skřítku Podzimáčka, myš – loutka, nálepky s obrázky zvířátek, štětec, barvičky

PŘIBLÍŽENÍ: Představte si děti, co se mi jednou stalo: Moje kamarádka si ode mě půjčila knihu. Když ji měla vrátit, přišla celá smutná a vyprávěla mi, že si tu knihu četla před spaním v posteli a usnula. Ráno našla knihu pod sebou celou zmačkanou a roztrhanou, jak na ní celou noc ležela. Byla smutná a moc se omlouvala. Co myslíte, že jsem udělala? Co byste udělaly vy, děti? Už se vám někdy stalo, že vám někdo rozbil hračku, ale nechtěně? Dokázal se za to omluvit? Odpustili jste mu? Budu vám teď vyprávět zajímavý příběh. Dobře poslouchejte.

Bylo, nebylo, možná se ten příběh stal, možná mi ho někdo povídal. Byl podzim, a to je doba určená pro skřítku Podzimáčka. Celý podzim má hodně práce s barvičkami podzimu. **Víte, které to jsou? Žlutá, oranžová, červená, zelená, hnědá.** Barvičkami a štětcem musí obarvit každý lístek i každý lísteček na každém stromě – vysokém i nízkém a také na každém keři. Představte si, kolik stromů a keřů všude roste, na zahradě i v lese. Prostě moc a moc.

Jednou, když už pracoval skřítek Podzimáček v lese – tam je hodně stromů – **pojd'te děti, uděláme si takový les (děti stojí jako stromy v prostoru, Podzimáček – učitelka chodí a na každém předvede malování listů – např. ucho, nos).** V lese je také hodně zvířátek – **ted' budete, děti, zvířátka (děti se postaví tak, že znázorňují zvířátka v lese, např. zajíc – na bobeček, ruce znázorňují uši).** Učitelka sundá klobouk Podzimáčka a ptá se dětí, jaká jsou zvířátka, děti odpoví a učitelka nalepí každému na břicho obrázek příslušného zvířátka. Učitelka si zase nasadí klobouk.

Podzimáček pracoval, maloval a maloval, až se unavil. Posadil se k pařezu, opřel se a řekl si: „Na chvíli si zdřímnu a potom budu pokračovat v práci.“ Skřítek si položil štětec a barvičky vedle sebe a usnul. **Učitelka dá klobouk loutce a položí ji, jako kdyby spala.** Jak tak Podzimáček odpočíval, běží kolem myška. **Loutka myšky.** Všimla si spícího skřítku i jeho barviček. „To jsou krásné barvičky, s těmi se bude jistě krásně malovat. Já bych si tak ráda něco nakreslila. Ale jak to udělat, když skřítek spí? Co když si ty barvičky jen na chvíli půjčím a než se Podzimáček vzbudí, zase barvičky vrátím?“ A myška i s barvičkami a štětcem zmizela. **Učitelka nenápadně barvičky schová.**

Po chvíli se skřítek Podzimáček vzbudil, protáhl se a chtěl si vzít barvičky. Ale co to? Barvičky ani štětec nikde. To se Podzimáček polekal! Začal ztracené věci hledat, a když nic nenašel, sedl si k pařízku a rozplakal se. „Já nešťastný skřítek, co já si jen počnu!“ Jak tam tak pláče, skákala kolem rodinka zajíčka Ušáčka. Zastavili se a ptají se. **Děti, které mají na bříšku zajíčka, přiskáčkou, znázorňují zajíce a ptají se.** „Copak se ti stalo, skřítku Podzimáčku, pročpak pláčeš?“ Skřítek na to povídá: „Já nešťastný, co já jenom budu dělat,

jenom chvilku jsem si zdříml a ztratily se mi barvičky podzimu. Když nenajdu štětec a barvičky, nemohu namalovat dětem podzim, když nebude barevný podzim, nespadá ani listí ze stromů, když nespadá listí, nemůže ani začít padat sníh, nepřijde zima, a když nebude zima, nemohou přijít ani Vánoce! A co děti, budou smutné, protože nedostanou dárky! A co bude dál? Ach, co já si jen počnu, já jsem tak nešťastný skřítek Podzimáček!" Zajíčci ale hned měli nápad. „Neplač, skřítku, my ti ty barvičky pomůžeme hledat.“ A tak se hned rozběhli po lese a hledali. Hledali pod smrčkem i v mlází, za pařezem i v rokli, hledali na pasece i v roští, prostě se podívali všude, kam jen zajíčci dohlédnou. **Toto vše znázorňují děti – zajíčci. Potom se vrátí ke skřítkovi a vše mu poví.** „Je nám líto, ale barvičky jsme nenašli.“

Skřítek Podzimáček už zase pláče. „Já nešťastný skřítek, co já si jen počnu!" Jak tam tak pláče, jde kolem rodinka lišky Ryšky. Zastavili se a ptají se. **Děti, které mají na bříšku lišku, přijdou po špičkách, hlava vzhůru, znázorňují lišku a ptají se.** „Copak se ti stalo, skřítku Podzimáčku, pročpak pláčeš?" Skřítek na to povídá: „Já nešťastný, co já jenom budu dělat, jenom chvilku jsem si zdříml a ztratily se mi barvičky podzimu. Když nenajdu štětec a barvičky, nemohu namalovat dětem podzim, když nebude barevný podzim, nespadá ani listí ze stromů, když nespadá listí, nemůže ani začít padat sníh, nepřijde zima, a když nebude zima, nemohou přijít ani Vánoce! A co děti, budou smutné, protože nedostanou dárky! A co bude dál? Ach, co já si jen počnu, já jsem tak nešťastný skřítek Podzimáček!" Lišky ale hned měli nápad. „Neplač, skřítku, my ti ty barvičky pomůžeme hledat.“ A tak se lišky rozběhly po lese a hledaly. Hledaly mezi stromy, proběhly každou noru, hledaly i na dvorečku u slepic. Toto vše znázorňují děti – lišky. **Potom se vrátí ke skřítkovi a vše mu poví.** „Je nám líto, ale barvičky jsme nenašly.“

Skřítek Podzimáček už zase pláče. „Já nešťastný skřítek, co já si jen počnu!" Jak tam tak pláče, letí kolem vrány Krákalky. Zastavili se a ptají se. **Děti, které mají na bříšku vránu, přiběhnou, ruce znázorňují křídla vrány a ptají se.** „Copak se ti stalo, skřítku Podzimáčku, pročpak pláčeš?" Skřítek na to povídá: „Já nešťastný, co já jenom budu dělat, jenom chvilku jsem si zdříml a ztratily se mi barvičky podzimu. Když nenajdu štětec a barvičky, nemohu namalovat dětem podzim, když nebude barevný podzim, nespadá ani listí ze stromů, když nespadá listí, nemůže ani začít padat sníh, nepřijde zima, a když nebude zima, nemohou přijít ani Vánoce! A co děti, budou smutné, protože nedostanou dárky! A co bude dál? Ach, co já si jen počnu, já jsem tak nešťastný skřítek Podzimáček!" Vrány ale hned měli nápad. „Neplač, skřítku, my ti ty barvičky pomůžeme hledat.“ A tak se vrány rozletěly po lese a hledaly. Létały nad stromy, nad domy, proletěly se za komíny i do každého hnízda nahlédly. Toto vše znázorňují děti – vrány. **Potom se vrátí ke skřítkovi a vše mu poví.** „Je nám líto, ale barvičky jsme nenašly.“

Skřítek Podzimáček už zase pláče. „Já nešťastný skřítek, co já si jen počnu!" Jak tam tak pláče, běží kolem myška. Zastaví se a ptá se. **Učitelka – loutka.** „Copak se ti stalo, skřítku Podzimáčku, pročpak pláčeš?" Skřítek na to povídá: „Já nešťastný, co já jenom budu

dělat, jenom chvilku jsem si zdřímł a ztratily se mi barvičky podzimu. Když nenajdu štětec a barvičky, nemohu namalovat dětem podzim, když nebude barevný podzim, nespadá ani listí ze stromů, když nespadá listí, nemůže ani začít padat sníh, nepřijde zima, a když nebude zima, nemohou přijít ani Vánoce! A co děti, budou smutné, protože nedostanou dárky! A co bude dál? Ach, co já si jen počnu, já jsem tak nešťastný skřítek Podzimáček!" Vtom se myška hrozně lekla a zastyděla. Na půjčené barvičky už dávno zapomněla. Ale že to byla poctivá myška, tak se přiznala. „Prosím tě, skřítku Podzimáčku, nezlob se, ale já jsem si tvé barvičky půjčila. Chtěla jsem je hned vrátit, ale pak jsem na ně zapomněla. Moc se stydím a omlouvám se.“ **Co myslíte, děti, že Podzimáček udělal? Odpustil jí? - Děti odpovídají a vymýšlejí, jak by to mohlo dopadnout. Přijdou na to, že všechna zvířátka skřítkovi pomohou. V této fázi můžou děti jako zvířátka procvičit zápěstí při držení štětce – prst, mohou se procvičit při „malování“ listí – vysoko, nízko, improvizovat podzim, apod.**

Příběh

KOUZELNÝ LES

To, co vám teď budu vyprávět, se stalo a možná taky nestalo. Možná je to pohádka, ale možná je to skutečnost. Dobře poslouchejte a sami posoudíte, jestli se to mohlo stát.

Byl jednou jeden les. Možná kouzelný, možná, obyčejný a v tom lese rostl strom. Byl to velký a hodně, hodně starý strom a byl kouzelný. Ten strom uměl cokoli a kohokoli proměnit na něco, co je užitečné pro les. Co do lesa patří. Co to může být?? (stromy, keře, šišky, ostružiny, mech, pařez a kdovíco ještě)

Na tom velkém stromě měl hnízdo pták, o kterém se říká, že je moudrý a že všechno ví a zná a umí ve všem každému poradit. Kdo to je? (sova)

Jednou se ale jinak poklidný les strašně polekal. Tam, kde je vždycky ticho a klid, kde se všichni, i zvířátka mají rádi a ani je nenapadne si ubližovat, se najednou rozléhal hrozný křik a řev a lomoz. Všechny houby, stromy a všechna zvířátka se najednou začala klepat hrůzou. Tohle ještě nikdy neslyšela. Co to asi může být?

Já vám to hned povím. Do klidného lesa přišla parta zlých kluků a dokonce mezi nimi byla i jedna holčička. Křičeli, co jim síly stačily, ale to nebylo všechno! Lámali větve stromů a keřů, rozkopávali houby a maliny, házeli šíškami po zajíčkách a veverkách, vybírali vajíčka ptáčkům z hnízd a rozbíjeli je a dokonce prakem a kamením stříleli po srnečkách, co se pásly na pasece. No prostě hrůza! Všechna zvířátka v lese se rozutekla a poschovávala, stromy choulily své větve a houby se schovávaly do mechu. Prostě celý les ani nedýchal. Jaká pomoc, kdo mu asi pomůže? Stará, moudrá sova přišla na nápad. Pošeptala něco kouzelnému stromu a najednou se začaly dít divy! Starý strom roztáhl své mohutné větve, zahučel a zašuměl a najednou bylo ticho. Víte, co se stalo?

Starý strom proměnil všechny zlé kluky a i holčičku v užitečné věci. Kluk, co nejvíc křičel, byl teď žaludem, kluk, který házel šišky, se stal šíškou, kluk, který lámal větve, byl malým smrčkem, ten, co střílel prakem, se proměnil v kaštan, ten, který rozbíjel vajíčka ptáčkům, se stal hříbkem. Ten kluk, který zašlapával borůvky a maliny, se proměnil v borůvkový keř a z holčičky, která rozkopávala houby, byla muchomůrka. Les byl najednou opět klidný a tichý. Ale takhle by naše pohádka přece neměla skončit! Co myslíte, jak byste kouzelnému stromu poradily vy??

Kouzelný strom nechal chvíli zlé děti začarované, ale potom zase roztáhl větve, zahučel a zašuměl a už tu zase stáli kluci a holčička. Moudrá sova vysvětlila a domluvila dětem, že les, a všechno, co v něm žije, je důležité a užitečné. V lese roste spousta dobrot a vitamínů, např. houby, borůvky, ostružiny, jahody, maliny. Plody stromů zase jedí zvířátka - kaštany, bukvice, žaludy, šišky. A hlavně se v lese dobře dýchá, a to hlavně lidem, kteří jsou nemocní. Děti si to všechno poslechly a začaly se stydět za to, co udělaly. Slíbily, že to nějak napraví. Víte, jak asi?

Sova děti seznámila s panem hajným, který se stará, aby bylo v lese všechno v pořádku. Dohodli se všichni společně a děti zasázely celou paseku nových mladých stromečků, a celý rok se o ně staraly. Od té doby se v lese chovaly tiše, slušně a přírodu už jen ochraňovaly.

7. Přílohy

PÍSNÍČKY:

Mysliveček skoro vstává

Mírně rychle

Moravská

Musical score for 'Mysliveček skoro vstává' in D major, 2/4 time. The score consists of three staves. The first staff starts with a D chord and ends with an Em chord. The second staff has chords A7, D, A7, D, and G. The third staff has chords D, Em, D, A7, and D. The lyrics are: 1. My - sli - ve - ček sko - ro vstá - vá, na za - jíč - ka po - zor dá - vá. My - sli - ve - ček dup, dup, dup a za - jíč - ček cup, cup, cup.

2. Šel myslivec do hájička a trefil tam na zajíčka.
Mysliveček dup, dup, dup, a zajíček cup, cup, cup.

V LESE

Volně

Musical score for 'V LESE' in C major, 3/4 time. The score consists of four staves. The first staff starts with a C chord and ends with a C7 chord. The second staff has chords G7, C, F, and G7. The third staff has chords C and G7. The fourth staff starts with a C chord. The lyrics are: V le-se je krás-ně, je-hlí-čí vo-ní, pří-ro-da pro-sí: ne-buď-te slo-ni. My slo-ni ne-jsme, pů-jde-me ti-še, co les nám dá-vá, chcem vi-dět i sly-šet.

2. Kdo v lese žije
a co v něm roste,
chovejme se
jak zdvořilí hosté.
Příště až půjdeme
do těch míst zase,
zažijeme pohodu
v pestré té kráse.

KRÁLOVSTVÍ V LESE

F C F F D C D C F

1. Les nás ví-tá vů-ní jeh-li - čí, vět-ve stro-mů u -ká-žou nám ces-tu, na zvi-řát-ka nik-do nek-ří - čí,

F C F D C D C F

tre -lí k nám ten, kdo se vyh-ne měs-lu. Au-tá -ky tu ne-u -ví - díš pod-le zvyk-los -tí, to je les -ní krá-lov-ství.

1. Les nás vítá vůní jehličí, větve stromů ukážou nám cestu,
na zvířátka nikdo nekřičí, trefí k nám ten, kdo se vyhne městu.

R: Auťáky tu neuvidíš podle zvyklostí, to je lesní království.

2. Když zabloudíš v lese hlubokém, hodně nahlas písničku si zpívej,
jestli potkáš prase divoké, za stromem se na něj tiše dívej.

R: Auťáky tu neuvidíš podle zvyklostí, to je lesní království.

3. Kdo má štěstí, ten může najít, v lese třeba paroh od jelena,
pan hajný nám potom vypráví, teď už známe všech zvířátek jména.

R: Auťáky tu neuvidíš podle zvyklostí, to je lesní království.

HÁDANKY:

Maličké zvířátko
zrzavý kožíšek
spořádá zakrátko
lískový oříšek.

Maličké zvířátko
je tahle čiperka,
větvíčku přeskočí
ikdyž je nevelká.

VEVERKA

Běhám rychle,
běhám bosý,
nedbám trní,
nedbám rosy.

Klička vpravo,
klička zpátky,
bydlím v lese
se zvířátky.

ZAJÍČ

Smrček, dub a borovice,
roste nás však mnohem více.

Lístek, šiška, jehličí,
ne, ve mně se nekřičí.

Hříbek, houba, kapradí,
kdo to neví, nevadí.

LES

PROCVIČOVÁNÍ PRSTŮ:

Medvěd

Tenhle medvěd prodává med:
Dá lištičce sestřičce,
dá veverce do hrnce,
ježkovi dá medu soudek,
zajíčkovi dá na zoubek.
Zvířátka se radují, medvědovi děkují.

(Prsty sevřené; postupně se natahují od palce až k malíčku, přičemž se palec jednotlivých prstů dotýká, „dává med“; nakonec naopak „děkují“ jednotlivé prsty palci.)

Zajíček

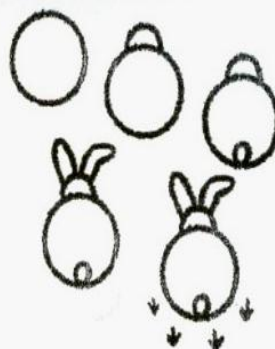
Zajíčku, zajíčku,
natáhni uši,
zavři svou hubičku –
teď ti to sluší.
Zahýbej ušima,
ukaz nám zuby.
Náš malý zajíček
pěkně to umí.

(Vztyčí se ukazovák a prostředník, koneček palce se spojí s konečky malíku a prsteníku; ukazovák a prsteník [„uši“] se mírně pohybují, pak se zdvihá koneček prsteníku opakovaně od spojených prstů palce a malíku – „zuby“.)

ŘÍKÁME A KRESLÍME:

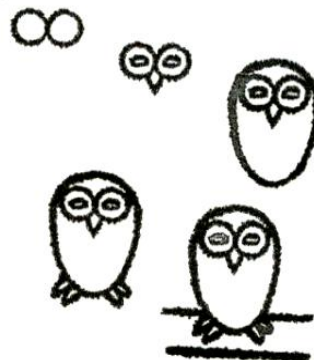
Zajíc

Koulím, koulím kuličku,
pak k ní přidám čepičku,
dole malou kličku –
a počkám chvíličku.
Co ti chybí, neposluch?
Jedno ucho, druhé ucho.
Zajíc sedí v trávě –
asi snídá právě.

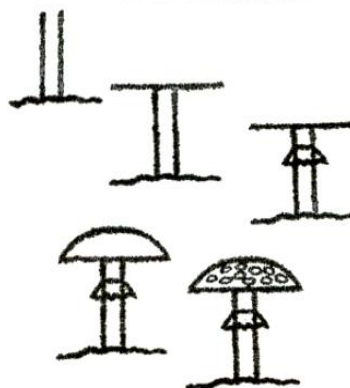
Sova

Dvě kolečka slepíme,
pecky do nich vrazíme.
Pak přidáme skobičku,
svážem to do uzlíčku,
drápky vpravo –
drápky vlevo,
posadíme to na dřevo.
Sova na nás kouká
a mrzutě houká.

Muchomůrka

Na zem postavíme sloup
a nahoře rovný strop.
Na sloupu jak vlaječka
je oškubaná kraječka.
Na stropu je mazanec
z mouky, cukru a vajec.
Mazanec je posypaný
mandlemi a rozinkami.
Muchomůrku z lesů
domů neponesu.

BÁSNÍČKY:

Lišky chodí potichoučku

Proč by lišky
měly nosit
bačkory a trepky?

Mech je v lese
jako vata,
jako peří hebký.

Proto lišky
nikdy v lese
dupat nemohou.

Proto chodí tiše
jako
slunce oblohou.

Hladová vrána

Copak si přeje
na podzim zrána
hladová vrána?

Aby na poli
našla v tu dobu
pytlík ptačího zobu.

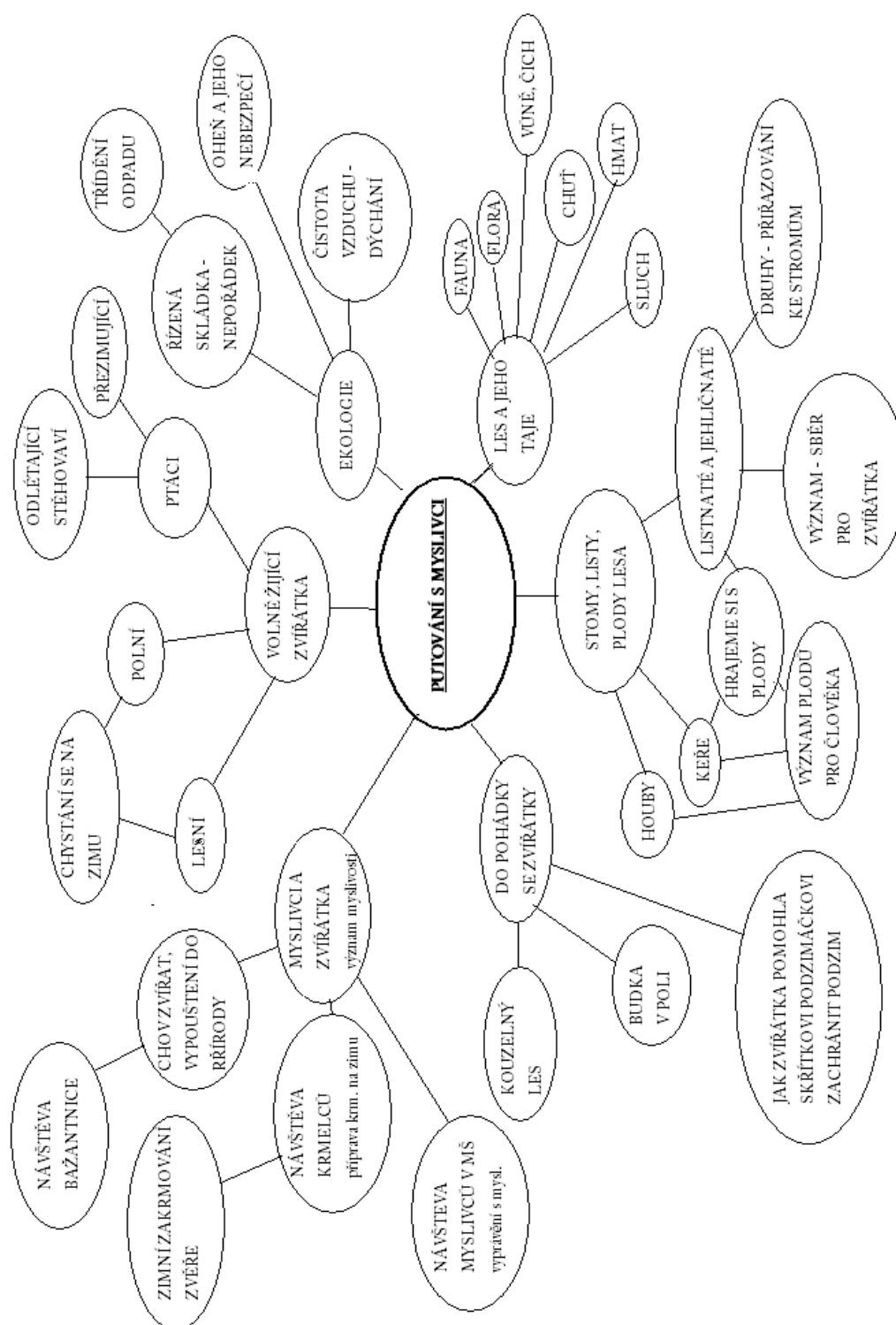
Veselé tancování

Tancovaly spolu
lišky u hlohu,
jedna druhé přitom
dupla na nohu.

Druhá pak té první
na oplátku zas,
pro legraci
šlápla na ocas.

8. Myšlenková mapa

9. Vyhodnocení projektu

Vzhledem ke skutečnosti, že uvedený projekt právě probíhá, máme možnost zhodnotit jeho první a druhou část.

Část I.

Vyvrcholením I. části projektu bylo společné odpoledne s rodiči, spojené s posezením u ohně, opékáním a zpíváním písniček. V jejím průběhu děti:

- ☼ naučily se poznávat stromy, plody, zákonitosti plynoucí ze střídání ročních období
- ☼ upevnilly si poznatky o živé a neživé přírodě
- ☼ uvědomily si důležitost přírody pro člověka
- ☼ poznávaly reálné nebezpečí ohně
- ☼ zažívaly radostné chvíle s rodiči, kamarády
- ☼ radostné chvíle prožívali i rodiče s dětmi a ostatními rodiči

Část II.

II. část projektu graduje společným odpolednem s myslivci.

Společnou vycházkou s myslivci bylo u dětí podporováno:

- ☼ vhodné sociální chování, možnost volně komunikovat mezi sebou navzájem, ale i s myslivci. Díky tomu vznikla nová přátelství (myslivci - děti).
- ☼ vztah dětí k přírodě, k volně žijícím zvířatům i loveckým psům
- ☼ poznání - během rozhovorů s myslivci děti poznávaly, co do lesa patří, nepatří a proč, a tím byly položeny základy pro ekologické povědomí dětí. Poznaly, že přítelem a pomocníkem myslivce je lovecký pes.

Po návratu do mateřské školy děti měly potřebu odměnit se myslivcům za čas, který s nimi strávili. Nakreslily obrázky z vycházky lesem.

- ☼ rozvíjí se estetické cítění dětí
- ☼ rozvíjí se mravní a společenské návyky
- ☼ rozvíjí se fantazie

Nacvičily krátké pásmo s dramatizací pohádky „Jak se zvířátka chystají na zimu“ a pozvaly myslivce do školky.

- ☼ upevnila se vzniklá přátelství, děti měly možnost vyzkoušet si myslivecký klobouk, uniformu, dalekohled
- ☼ měly radost z toho, že mohly obdarovat (předaly myslivcům obrázky) a ukázat, co umějí ony
- ☼ všichni prožili pěkné společné chvíle

Část III.

III. Část bude ukončením celého projektu „*Putování s myslivci*“.

Uspořádáme ŠLÁPOTY (poznávací stezka na téma MYSLIVOST), kdy budou děti plnit na jednotlivých stanovištích úkoly. Tím zhodnotí znalosti, získané během celého projektu.

Šlápoty budou uspořádány ve spolupráci s myslivci, přírodovědným kroužkem a Základní školou ve Zbraslavicích. Myslivci přislíbili účast, pomoc na jednotlivých stanovištích. Toto bude pro děti více lákavé, neboť nastane příležitost pohovořit s mužem a ne jenom se ženou, učitelkou, se kterou se setkávají denně. Úplným závěrem Šlápot bude společné zdobení vánočního stromčku ovocem a zeleninou pro zvířátka.

I v budoucnu budeme s myslivci spolupracovat. Jako další krok naší spolupráce bude společné zakrmování do zásypů a krmelců v lednu. Děti totiž během podzimu nasbíraly množství kaštanů a žaludů pro zvířátka.

Tento projekt nebyl přínosem pouze pro děti z naší mateřské školy, ale obohatil i nás, učitelky, o mnohé zážitky a poznatky. Ty radostné chvíle stály za to!!

10. Použitá literatura

- 1) Ivana Nohejlová: *Den bílého jelena*. Naklad. Albatros, Praha, 1985.
- 2) Daniela Fischerová: *O rezaté veverce*. Naklad. Albatros, Praha, 1982.
- 3) Eduard Petiška: *Olin a lišky*. Naklad. Albatros Praha, 1986.
- 4) Jaroslav Cingroš: *Dobrodružství z lesní stráně*. Západočeské nakladatelství v Plzni, 1983.
- 5) František Synek: *Říkáme si s dětmi*. Nakladat. ArchArt v Praze, 2004. ISBN 80-86638-04-9.
- 6) Jindřich Balík: *Jaro, léto, podzim, zima*. Naklad. Schneider v Brně, 1999. ISBN 80-85796-76-7.
- 7) Zuzana Kopecká: *Hádky od srdíčka*. Vydavatelství Schneider v Brně. ISBN 80-85796-01-5.
- 8) V. Sutějev: *Pohádky se zvířátky*. Naklad. LIBREX v Ostravě, 1999. ISBN 80-7228-097-X.
- 9) Eva Opravilová, VI. Gebhartová: *Rok v mateřské škole*. Naklad. Portál, Praha, 2003. ISBN 807178-847-3.
- 10) Carles A. Smith (překlad J. Bumbálek): *Třída plná pohody*. Naklad. Portál, Praha, 1996. ISBN 807178-097-9.
- 11) Jana Buriánová a kol. autorů: *Metodické listy pro předškolní vzdělávání 1, 2, 3*. Naklad. DR. Josefa Raabe, Praha, 2002. ISBN 80-86307-03-4.
- 12) Kolektiv autorů: *RVP PV*. Naklad. Tauris, Praha, 2006. ISBN 80-87000-00-5.